

Praksispapir

SIMBA

En tilgang og metode til støttet og overvåget samvær

Maria Appel Nissen,
Mona Kragelund Ravn,
Juliane Ledet Jespersen &
Partnerskabet Projekt SAMVÆR

Aalborg Universitet 2026

Introduktion

SIMBA er en tilgang og metode til støttet og overvåget samvær mellem børn og unge i anbringelse og deres forældre.

SIMBA er udviklet, afprøvet og evalueret i forsknings- og udviklingsprojektet SAMVÆR (2022-2027) i et partnerskab mellem forskere, myndigheder og udførere af støttet og overvåget samvær. Projektet er støttet af VELUX Fonden HUMpraxis.¹

Dette praksispapir formidler meningen med SIMBA. Først beskrives SIMBA som en tilgang, der bygger på bærende faglige værdier. Dernæst beskrives SIMBAs 6 metodiske fokuspunkter. Der gives praktiske eksempler på, hvad de hver især går ud på, og det forklares, hvorfor de antages at virke med afsæt i praksiserfaringer og forskning. Til sidst beskrives forskningen bag, og hvor man kan lære mere om SIMBA.

Selve evalueringen af afprøvningen af SIMBA kan læses her <https://doi.org/10.54337/aau.simba.evaluering>

SIMBA - en kontekstuel, relationel og værdibaseret tilgang

SIMBA er en kontekstuel, relationel og værdiorienteret tilgang til støttet og overvåget samvær mellem børn i anbringelse og deres forældre.

Kontekstuel betyder, at samvær ikke kun forstås som kontakt mellem barn og forældre. Samvær er en praksis, hvor barn, forældre og evt. familienetværk, professionelle samt plejeforældre/kontaktperson på anbringelsessted er involveret. Samværets kvalitet præges af samarbejdet mellem dem og af de faglige og organisatoriske betingelser for at arbejde med samvær.

Relationel betyder, at der er fokus på kvaliteten af de relationer, der er og kan udvikles mellem barn og forældre. Der arbejdes aktivt med konfliktende følelser og interesser, så samværet bliver bæredygtigt. Det kræver, at de professionelle anerkender og inddrager barnet og forældrene.

Værdiorienteret betyder, at arbejdet med samvær bygger på ideer om, hvad der skaber et godt samvær for barnet. Det indebærer en vedvarende opmærksomhed på barnets og forældrenes perspektiver, oplevelser og behov samt på, hvad relationen mellem dem betyder for barnet.

Værdier

SIMBA står for Samarbejde, Inddragelse, Mening, Bæredygtighed og Anerkendelse. Disse fem værdier er det bærende faglige fundament for arbejdet med samvær.

Samarbejde handler om at have et tydeligt formål og mål med samværet.

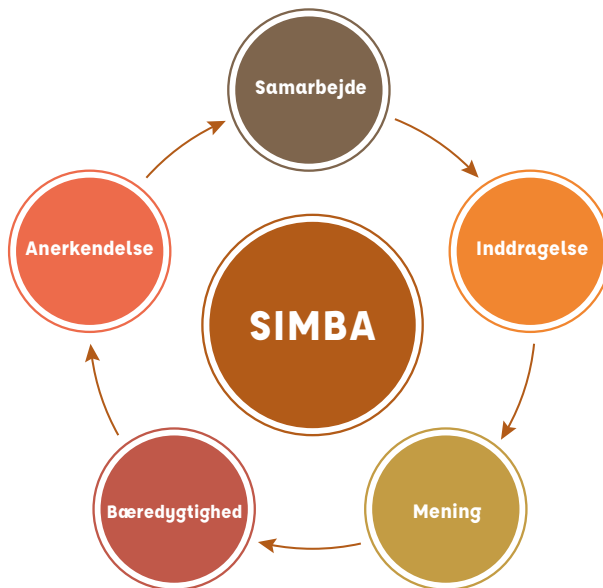
Inddragelse handler om, at samværet skal inddrage barnet og tage afsæt i barnets behov, forudsætninger, interesser og hverdagsliv.

Mening handler om, at samværet giver barnet mulighed for at opbygge en meningsfuld fortælling om samværet og relationer til forældre og netværk.

Bæredygtighed handler om, at der arbejdes åbent og relationelt med konfliktende følelser og interesser, så der er plads til barnets synspunkter, ønsker og behov.

Anerkendelse handler om, at børn og forældre oplever at have en rolle og at være betydningsfulde i samværet.

SIMBA bygger på en antagelse om, at der er behov for at styrke samarbejde, inddragelse, mening, bæredygtighed og anderkendelse i arbejdet med samvær.

Figur 1: SIMBAs bærende værdier

Seks metodiske fokuspunkter

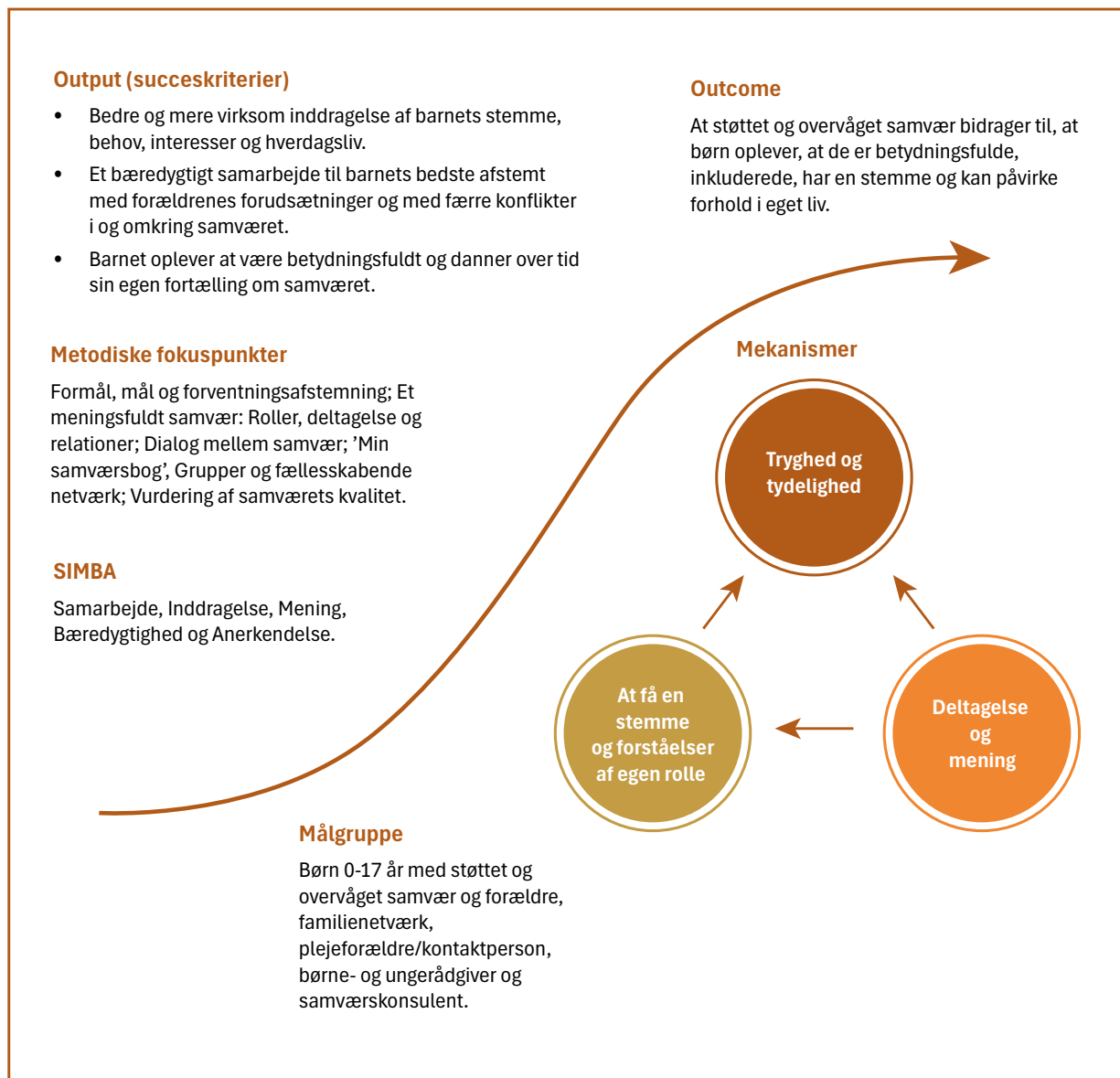
SIMBA har 6 metodiske fokuspunkter:

- Formål, mål og forventningsafstemning
- Et meningsfuldt samvær: roller, deltagelse og relationer
- Dialog mellem samvær
- 'Min samværsbog'
- Grupper og fællesskabende netværk
- Vurdering af samværets kvalitet

SIMBAs metodiske fokuspunkter omsætter værdierne til et helhedsorienteret arbejde med samvær. Fokuspunkterne er ikke en manual, der skal følges trin for trin. Hvert fokuspunkt retter opmærksomheden mod forskellige aspekter af samværet og kan anvendes selvstændigt for at styrke samværets kvalitet. Fokuspunkterne hænger dog sammen. Derfor kan arbejdet med ét fokuspunkt gøre andre fokuspunkter relevante. Tilsammen understøtter de en fælles faglig retning og et nuanceret sprog for arbejdet med samvær på tværs af aktører.

Figur 2: Antagelser om hvordan SIMBA virker

Formål, mål og forventningsafstemning

Formål, mål og forventningsafstemning handler om at styrke samarbejdet mellem dem, der har betydning for samværets kvalitet. Det skal lægge fundamentet for et godt og bæredygtigt samværsforløb. Der tages afsæt i SIMBAs værdier, og der er fokus på relationen mellem barn og forældre. Barnet stemme, behov, interesser og hverdagsliv inddrages. Forældrene anerkendes som forældre, der ud fra deres forudsætninger kan bidrage positivt til samværet.

Børne- og ungerådgiveren har ansvar for at rammesætte samværet. Spørgsmålet er:

Hvad er et meningsfuldt samvær for barn og forældre, og hvordan kan det understøttes under hensyn til anbringelsesgrundlaget?

Der er ikke noget standardsvar. Samværets formål, mål og mening bruges til at fastlægge samværets omfang. Det er børne- og ungerådgivers ansvar at tydeliggøre og lægge vægt på barnets behov og ønsker til samværet.

Børne- og ungerådgiver og samværskonsulent går i dialog om samværets formål, mål og indhold, planlægger et opstartsmøde og afstemmer deres roller. Børne- og ungerådgivers opgave er at tydeliggøre samværets formål, mål og rammer. Samværskonsulentens opgave er at facilitere en god opstart og starten på et godt samarbejde med barn og forældre, bl.a. ved at gøre det konkret, hvad der skal ske og kan lade sig gøre under et samvær. Spørgsmålet er:

Hvad skal der til, for at samværet får en god opstart og bliver bæredygtigt?

Børne- og ungerådgiver indkalder til opstartsmøde. Mødet holdes så vidt muligt dér, hvor samværet skal foregå. På mødet deltager barnet, hvis barnet har lyst, forældre, børne- og ungerådgiver og samværskonsulent. Plejeforældre eller kontaktperson på anbringelsesstedet og familienetværk kan også deltage i hele eller dele af mødet. Mødets formål er at etablere en anerkendende dialog om behov, ønsker og forventninger, så parterne støttes i at finde deres rolle i og omkring samværet. Mødets dagsorden har fokus på de metodiske fokuspunkter.

Antagelsen er, at tydelige formål, mål og forventningsafstemninger kan mindske utryghed og uklarhed, fremme samarbejde, og forebygge misforståelser og konflikter.

Praksiserfaringen er, at tydelige formål, mål og forventningsafstemninger understøtter, at samværsforløbet udvikler sig på en god og bæredygtig måde. Det er samtidig erfaringen, at denne tydelighed ikke altid er til stede. I nogle tilfælde træder omfanget og tiden til samvær i forgrunden fremfor spørgsmålet om, hvad formål og mål er, og hvordan parterne kan bidrage til at understøtte det. Det gør det vanskeligt for parterne at se meningen med samværet og finde deres rolle. Det kan skabe utryghed, misforståelser og konflikter.

Eksempel på opstartsmøde

Formål og mål med samværet tydeliggøres af børne- og ungerådgiver.

Forventninger til samværet, ønsker og bekymringer drøftes og afstemmes. Samværet gøres konkret f.eks. med en folder og billeder af samværsstedet.

Meningsfuldt samvær: roller, deltagelse og relationer drøftes og gøres konkret gennem, dialog: Hvad kan barnet godt lide at lave? Hvordan kan samværet understøtte kontakt og relationen mellem barn og forældre? Hvad kan parterne hver især gøre for, at samværet bliver godt? Forventninger konkretiseres i aftaler.

Dialog mellem samvær tilbydes til barn, forældre, plejeforældre / kontaktperson. Behov for dialog drøftes, og der laves aftaler.

‘Min samværsbog’ og meningen med den formidles. Barn og forældre kan komme med ideer til, hvordan bogen kan bruges og få betydning. Plejeforældre/kontaktperson kan give bud på, hvordan de kan støtte op om det.

Grupper og fællesskabende netværk og meningen med det formidles. Børn, forældre, plejeforældre/kontaktperson tilbydes at deltage.

Vurdering af samværets kvalitet formidles, så det er tydeligt, at samværskonsulentens skriver samværsrapport med afsæt i de metodiske fokuspunkter. Rapporterne bruges af børne- og ungerådgiver til at vurdere samværets kvalitet. Det tydeliggøres, at forskellige fortolkninger af, hvad samværet betyder for barnet, ofte skyldes, at parterne har forskellig indsigt i, hvordan barnet har det i og omkring samværet. Der opfordres til dialog mellem samvær.

Forskning viser, at samvær foregår i en kompleks juridisk myndighedskontekst, hvor økonomi, tid og forskellige syn på barnets behov er på spil. Fastsættelse af samværets ramme og indhold kan blive standardiseret og kategorisk uden afsæt i det enkelte barns behov og situation.² Et velforberedt og støttende samvær kombineret med andre indsatser kan have positiv indfly-

delse på barnets liv.³ På det familieretlige område viser forskning, at tilgange og metoder til at arbejde med konflikter og fremme samarbejde er værdifulde, fordi konflikter kan komme til at overskygge barnets behov og synspunkter.⁴

Et meningsfuldt samvær: roller, deltagelse og relationer

Samværet skal være meningsfuldt for barn, forældre og evt. familienetværk og give dem mulighed for at deltage og finde deres rolle. Et meningsfuldt samvær har fokus på relationen mellem barn og forældre med afsæt i barnets behov, ønsker, interesser og hverdagsliv og afstemt med forældrenes forudsætninger og ressourcer i familie/netværk. Målet er et trygt og givende samvær, hvor parterne oplever:

- **at have en rolle og at kunne deltage** (som 'barn', 'mor', 'far', 'bedsteforælder' osv.).
- **at blive inddraget og at kunne bidrage** til samværet på en positiv måde.
- **at lave aktiviteter, der er meningsfulde** for barn og forældre og bidrager til deres indbyrdes relation her-og-nu og over tid.

For at kunne understøtte det, er det vigtigt, at samværskonsulenten får viden om barn og forældre, og kan afstemme og centrere samværet omkring barnets behov, ønsker, interesser og hverdagsliv. Et meningsfuldt samvær forudsætter, at aktiviteter er afstemt efter hvilken rolle deltagerne har eller på sigt ønsker at udfolde. Der arbejdes med at understøtte forudsætningerne for at kunne bidrage til samværet på en positiv måde. Det vigtigste er ikke, at der sker alt muligt, men at samværet understøtter kontakt, nærvær og relationen mellem barn og forældre - og at deltagerne mærker, at de har positiv betydning for hinanden.

Antagelsen er, at et styrket fokus på roller, deltagelse og relationer kan bidrage til et meningsfuldt samvær centreret om barnets behov, ønsker, interesser og hverdagsliv.

Praksiserfaringen er, at arbejdet med samvær er en kompleks opgave. Samværskonsulenten skal både facilitere og observere samværets kvalitet. Det stiller store krav til faglige og menneskelige kompetencer, rollehåndtering og situationsfornemmelse. Det er en udfordring at udføre samvær, som både opleves godt i situationen, og samtidig understøtter relationen mellem barn og forældre og eventuelt familienetværk.

Forskning viser, at der er behov for at vide mere om, hvordan samværet kan understøtte positive og bæredygtige relationer for barnet.⁵ Professionelle skal navigere i en kompleks juridisk, social og følelsesmæssig kontekst, samtidig med, at de fastholder et nuanceret fokus på og understøtter barnets behov og relation til forældrene.⁶ Forskning viser, at et fokus på relationen mellem barn og forældre er vigtigt – også og måske især, når samværet er begrænset i tid og rum. Både børn og forældre er orienteret mod deres indbyrdes relation men kan have brug for støtte til at udtrykke og mærke det.⁷ Det er muligt men kan også være vanskeligt at facilitere denne støtte. Det kræver åbenhed over for, at barnet og forældrene deltager, udforsker og også søger at udvikle relationerne. Det kan f.eks. handle om at udforske, hvem man kan kalde 'mor' eller 'far', eller om det er muligt at have flere 'mødre' eller 'fædre'. For barnet kan det være et led i at navigere og binde liv og følelser sammen, som i udgangspunktet er adskilte.⁸

Eksempel på meningsfuldt samvær

Barnet har behov for at mærke, at det har betydning og kan præge samværet. Samværet er kortvarigt, og fordi forælderen har været hjemløs i en periode, er det vigtigt at være opmærksom på, hvordan samværet kan blive meningsfuldt. Der skal gives tid til, at barn og forældre kan tune sig ind på hinanden. Der skal være fokus på relationen mellem barn og forældre. Hvis der er for meget fokus på aktiviteter uden mulighed for at tune ind, kan barnet blive overvældet og reagere på det. Derfor starter samværet med lidt drikke- og spiseligt, som giver oplevelsen af tilstedeværelse og nærvær. Barnet og forælderen kigger i *Min samværsbog*, hvor der

er billeder fra forrige samvær. Derefter går de ud i gården og gynger, det kan barnet godt lide, og forælderen kan skubbe gyngen. Da de har gynget lidt, vil barnet ind. Forælderen foreslår, at de tegner noget, barnet godt kan lide. Efter 1 time er det tid til at sige farvel. Barnet putter tegningen i *Min samværsbog* og viser den til plejeforælderen, som henter barnet. Plejeforælderen siger, at det er en fin tegning, og foreslår, at barnet kan tænke over, om de skal tage et billede hjemme, som barnet kan vise forælderen næste gang de ses.

Dialog mellem samvær

Dialog mellem samvær handler om, at forældre, plejeforældre/kontaktperson, samværskonsulent og børne- og ungerådgiver forholder sig til, at samværet er en del af barnets hverdagsliv. Formålet med dialog mellem samvær er at understøtte samarbejde, inddragelse, mening og bæredygtighed for barnet. Samværskonsulent kan mellem samværene tage initiativ til:

- At dele oplevelser, reflektere over og afstemme fortolkninger af og viden om barnet.
- At inddrage ideer til samværets indhold og proces, så det er meningsfuldt for barnet.

- At forbedre samværets indhold, så tryghed, tydelighed og relationen understøttes.

Fordi der kan være konfliktende fortolkninger af samværets betydning for barnet, er det vigtigt, at dialogen er anerkendende, undersøgende og konkret med afsæt i kommunikation og adfærd i og omkring samværet.

Antagelsen er, at dialog mellem samvær kan understøtte anerkendelse af parternes forskellige indsigter og følelser. Dialogen kan bidrage til et bæredygtigt samvær og give bedre forudsætninger for at udvikle og vurdere samværets kvalitet.

Praksiserfaringen er, at det kan være vanskeligt at vurdere, om samværet er til barnets bedste, når der er forskellige og nogle gange konfliktende opfattelser af 'sandheden'. Den komplekse juridiske, sociale og følelsesmæssige kontekst og de mange roller og positioner, som giver forskellige indsigter i barnets situation før, under og efter samværet, kan give forskellige fortolkninger, misforståelser og medføre konflikter om, hvad der er bedst for barnet. I nogle tilfælde kan det at 'holde ro på samværet' blive prioriteret i stedet for en mere åben og undersøgende dialog om, hvordan parterne oplever barnet og samværet.⁹

Forskning har ikke hidtil haft særligt fokus på dialog mellem samvær. Der er tegn på, at dialog mellem samvær kan forebygge misforståelser og bidrage til at deeskalere konflikter mellem forældre, plejeforældre og/eller professionelle.¹⁰ Relationen mellem forældre og plejeforældre kan være sårbar og forbundet med ambivalente følelser. Plejeforældrene forventes at være professionelle og samtidig følelsesmæssigt engagerede i barnet. Forældrene er blevet vurderet som 'ikke gode nok', men kan have håb om at blive bedre og at få barnet hjem. De modsatrettede roller og følelser kan bevirke, at parterne oplever, at de modarbejder hinanden, og det

Eksempler på dialog mellem samvær

1: Barnet græder og græder ved aflevering til plejeforældrene efter samvær. Samværskonsulenten forholder sig til de følelser, det afføder fx ved at spørge mor, hvad det gør ved hende; ringe til plejefar og spørge, hvordan det lille barn har det, når de er kommet hjem, og hvordan plejefar har det; ringe tilbage til mor for at fortælle, hvordan barnets hjemtur gik, og hvordan barnet har det. Undervejs går samværskonsulenten i dialog med parterne om, hvad man kan gøre for at afleveringen bliver tryk og god for både barn og voksne.

2: Samværskonsulenten oplever, at plejeforældrene har vanskeligt ved at understøtte samværet. Det kan komme til udtryk i udsagn, som tager afstand fra den

mad, barnet har fået under samvær eller legetøj, ting eller tøj, som barnet har fået af forældrene; at plejeforældre ikke som aftalt har sørget for, at barnet har tøj eller ting med. Samværskonsulenten inviterer til en dialog med plejeforældrene, hvor disse oplevelser fremlægges, og hvor plejeforældrene kan give udtryk for deres oplevelser og synspunkter. Målet er at finde en fælles forståelse af vigtigheden af, at barnet ikke kommer i klemme i dets relation til både forældre og plejeforældre, at skabe gensidig tillid til, at begge parter er opmærksomme på barnets behov, og at finde løsninger. I praksis kan det handle om at gå i dialog, når man er bekymret, og at give plads til de mange følelser, som samværet helt naturligt medfører.

kan medføre konflikter. Samtidig er begge parter på hver deres måde rettet mod barnet.¹¹ Dialog mellem samvær kan synliggøre, at deres tanker, bekymringer og følelser bunder i deres relation til barnet og ønsket om det bedste.¹² Det kan også bidrage til en mere åben og direkte tilgang til at arbejde med de konflikter, som er uundgåelige på området.¹³

'Min samværsbog'

'Min samværsbog' har til formål at give barnet en stemme ved, at barnet kan sætte ord og billeder på samværets indhold og relationen til forældrene. Bogen er barnets bog. Den er ikke en del af barnets sag.

'Min samværsbog' gøres klar af samværskonsulenten. Bogen følger som udgangspunkt barnet. Samværskonsulenten kan opbevare den, hvis barnet ønsker det. Bogen er en fysisk eller digital bog - et ringbind med plastiklommer, en tom scrapbog eller et dokument i et tekstbehandlingsprogram. Indholdet kan være tegninger, fotografier fra samvær, breve fra en forælder, korte tekster eller noter med dato.

Bogen kan starte med et kort forord om samværet, og hvor det foregår - gerne med et billede og en kort fortælling om formålet med bogen. Bogen kan også rumme en liste og/eller beskrivelse af, hvad barnet kan lide og ønsker til samværet.

Samværskonsulenten kan støtte forældre til et lille barn i at putte ting i bogen. I takt med, at barnet bliver større, bidrager barnet selv til at fylde bogens med indhold. Bogen kan være 'et fælles tredje' mellem barn og forældre under

Hvad er meningen med 'Min samværsbog'?

En plejeforælder fortæller, at 'Min samværsbog' bliver taget frem sammen med de øvrige børn i plejefamilien. Børnene sidder sammen og taler om, hvad barnet laver på billederne, og hvad der er sket i samværet. Via bogen og billederne vender barnet tilbage til oplevelserne. Det giver mulighed for samtale og genkaldelse sammen med de voksne omkring barnet. Selvom barnet er 2 år og ikke selv kan formulere fortællinger, viser barnet gennem sine valg af billeder, pegen, ord og handlinger, hvad det lægger mærke til. På den måde får barnet rollen som den, der deltager, undersøger og skaber sin egen fortælling.

samværet, hvis barnet inviterer til det eller viser tegn på, at det har lyst. Der kan opstå samtaler om, hvad der skete sidst, barn og forældre var sammen. Bogen kan også bruges i grupper. Barnet kan tage bogen med hjem og tegne og skrive i den mellem samværene. Plejeforældrene/anbringelsesstedet kan støtte barnet i at medbringe bogen til samvær.

Bogen skal understøtte, at barnet selv over tid danner sin egen fortælling om samværet og relationen til forældre og familie/netværk. Den kan bidrage til en oplevelse af sammenhæng mellem relationer, situationer og hverdagsliv, som for børn i anbringelse ikke er givet.

Antagelsen er, at 'Min samværsbog' kan styrke barnets stemme. Bogen kan give barnet en oplevelse af at være betydningsfuld, at have ejerskab over og at kunne danne sin egen fortælling om samværet og relationen til forældre og familienetværk.

Praksiserfaringen er, at det er vigtigt, men også kan være vanskeligt, at inddrage barnet og få dets oplevelser frem, specielt hvis de voksnes følelser og interesser fylder meget. Når det er tilfældet, kan det blive vanskeligt at udføre samvær og vurdere dets kvalitet med et kontinuerligt fokus på barnets behov, interesser, hverdagsliv og udvikling.

Forskning viser, at barnets position kan blive utydelig, hvis samværet er præget af konfliktende følelser og interesser.¹⁴ Der er et øget fokus på, hvordan børn i sårbare positioner kan inddrages via kreative og narrative metoder, der understøtter, at de kan udtrykke sig.¹⁵ For mange, der tidligere har været anbragt, har fortællinger om anbringelsen og relationer til forældre og plejeforældre betydning for deres trivsel og udvikling.¹⁶ Selv 'små' minder om at være betydningsfuld i andres øjne kan have varig betydning efter anbringelsen.¹⁷

Grupper og fællesskabende netværk

Grupper og fællesskabende netværk har til formål at tilbyde et rum, hvor børn, forældre hhv. plejeforældre kan mødes og dele oplevelser og erfaringer. De kan opleve, at de får en stemme og støtte til at finde deres rolle i og omkring samværet. Det sker ikke gennem professionelles råd og vejledning, men i mødet med andre med lignende erfaringer.

Børne- og ungerådgiver har ansvar for, at børn, forældre og plejeforældre tilbydes at deltage i grupper som en del af det støttede eller overvågede samvær. Meningen med grupperne formidles, og det er frivilligt at deltage.

Praksiserfaringen er, at det kan være en udfordring at udføre samvær, som både opleves godt i situationen og samtidig udvikler samværet og relationen mellem barn og forældre – ikke mindst pga. samværrets begrænsninger i tid og rum.

Antagelsen er, at frivillige grupper og fællesskabende netværk i form af børne-, forældre- og plejeforældregrupper, kan understøtte parterne i at finde deres rolle i og omkring samværet og bidrage positivt til samarbejde, mening og bæredygtighed. Grupper og fællesskabende netværk kan understøtte samværet positivt, fordi mødet med andre i en lignende situation kan give en oplevelse af at føle sig set, hørt og forstået. Anerkendelsen kan lukke op for at lære, udvikle sig og skabe ny mening om samværet, deltagelse, roller og relationer. Begge dele kan virke afstigmatiserende, fordi deltagerne får oplevelsen af ikke at være alene - eller aftabuiserende, fordi det bliver muligt at tale om noget, som kan være svært at drøfte i andre sammenhænge.

Forskning viser, at forældre, der har fået deres barn anbragt, lever med følelsen af at være diskvalificeret og udelukket fra forældreskabet. De kan opleve, at de fortsat bliver behandlet som forældre med manglende kompetencer fremfor som forældre, der - nu hvor anbringelsen har fundet sted - kan bidrage positivt som 'samværsforældre'.¹⁸ Plejeforældre kan også opleve, at

deres følelser og bidrag bliver underkendt. De oplever ofte at stå alene med opgaven uden støtte.¹⁹ Grupper og fællesskabende netværk kan bidrage til, at børn, forældre og plejeforældre oplever, at de har betydning, og kan dermed understøtte samværet.

Grupper for børn og unge

Der laves grupper for børn, hvor de kan møde andre børn i en lignende situation. Børnene mødes i et passende tidsrum uden for skoletid eller i weekenden. Grupperne kan mødes 3-4 gange årligt og faciliteres af samværskonsulenten evt. i samarbejde med andre. Gruppen er et socialt og ikke et terapeutisk rum. Der

Eksempel på Børnegruppen

Børnene mødes i en gruppe sammen med den samværskonsulent, de kender fra samvær, og et sted, hvor der er mulighed for både at sidde sammen og bevæge sig. Børnene bruger 'Min samværsbog', og samværskonsulenten kan facilitere samtale om det, de putter i bogen fx billeder af forældre, en tegning eller noget, der er skrevet. Samværskonsulenten støtter samtalen nænsomt og med afsæt i dét børnene gør og siger. Formålet er, at børnene er sammen og får mod til at sætte ord på, hvordan det er at være barn med samvær og oplever at de kan spejle sig i andre. Der gives plads til pauser, en gåtur, leg eller andet.

er fokus på at skabe et trygt rum, hvor barn-til-barn/ung-til-ung relationen er i fokus. Der kan være små korte oplæg, som giver anledning til samtale eller eftertanke, en fælles aktivitet og en opsamling på, hvordan mødet var. Gruppen tager afsæt i børn og unges interesser, ønsker og hverdagsliv i forskellige aldre, og de er med til at bestemme, hvad der skal ske, og hvordan.

Eksempel på samtidige gruppeforløb for børn hhv. plejeforældre

- Ankomst og tjek ind (30 min.)
- Opdeling i grupper: Børnene går med samværskonsulenten. Plejeforældrene går med familieplejekonsulenten. Oplæg og dialog (1 time)
- Frokost (1 time)
- Sandwich, pizzasnegle eller lignende og drikkevarer
- Gruppearbejde fortsætter (1 time)
- Fælles afslutning med kage, kaffe/the og saftvand (30 min)

Grupper for forældre

Der laves grupper for forældre, der har et barn anbragt. Grupperne kan mødes 3-4 gange årligt og faciliteres af samværskonsulenten, evt. i samarbejde med andre. Møderne handler om, hvordan det er at være forælder med et eller flere børn anbragt, eller hvordan det er at have samvær. Indholdet tager afsæt i det, som forældrene er optaget af og har behov for at drøfte. Der kan være oplæg om emner, som optager forældrene. Møderne kan rumme en aktivitet, som giver forældrene indsigt i livet, verden og dem selv fx se film, lytte til musik eller være i naturen. Forældrene får formidlet meningen med gruppen mundtligt og får også en invitation med program. Det er forældrenes samværskonsulent, der faciliterer gruppen. Gruppen finder sted på et tidspunkt, hvor det ikke går ud over forældrenes arbejde.

Eksempel på grupper for forældre

- Tjek ind med fælles kaffe, the og kage (1 time)
- Gruppen samles. Aftale om tavshedspligt inden dialog om 'hvad er et godt samvær?' (1 time)
- Pause (15 min)
- Gruppen arbejder videre med 'hvad er et godt samvær?' (30 min)
- Evaluering af gruppen (30 min)
- Sandwich og snak om, hvad forældrene gerne vil drøfte på næste møde (30 min)

Eksempler på emner i forældregruppe

Relation og tilknytning til barnet

- Nærvær, små følelsesmæssige øjeblikke, 'stjernestunder' - og frygt for afvisning
- Håb om tættere relation, at have en rolle i barnets liv, måske genforening

Samvær og følelsesmæssig belastning

- Mental forberedelse før samvær - følelsesmæssig udmattelse efter samvær
- Fokus på barnets behov og interesser, og usikkerhed omkring aflæsning af barnet
- Samværskonsulentens tilstedeværelse - en støtte og hjælp, men også svært.
- Hvad kan jeg gøre bedre næste gang?

Forælderrolle, identitet og selvforståelse

- Behovet for at vise og udleve forældreskab
- At finde mening og livsmod fx give sig lov til at være glad
- Glæden over plejeforældre, der er varme og dygtige - ambivalens fx når plejeforældrene bliver kaldt far og mor

Sorg, ensomhed, vrede og svære følelser

- Ensomhed, manglende forståelse eller berøringsangst hos andre
- Frygt for fordømmelse og følelsen af skam
- Strategier der skjuler ens forhold og sorgen i mødet med andres familieliv
- At acceptere svære følelser og svære dage - vrede og frustration

Fællesskab, spejling og støtte

- At møde andre i lignende situation - uden skam og med gensidig forståelse, støtte og spejling
- Håb og følelsen af energi fremfor dræning

Barnets hverdag og ønsket om indsigt

- Behovet for viden om barnets hverdagsliv, som gør kontakten bedre fx skole, venner, fritid, små fortællinger fra hverdagen

Grupper for plejeforældre

Der laves grupper for plejeforældre, hvor de kan møde hinanden og udveksle erfaringer. Grupperne mødes afstemt efter arbejds- og fritid. Det kan fx være om morgenen eller mens børnene er i skole. Grupperne kan mødes 3-4 gange årligt og faciliteres af samværs-konsulentens sammen med familieplejekonsulentens. Møderne tager afsæt i gruppens ønsker om erfarings- og videndeling samt støtte og netværk. Gruppen er et trygt rum, hvor det er tilladt at udtrykke følelser og

erfaringer, som kan være svære at udtrykke i supervision og uddannelse. Grupperne kan eventuelt over tid blive selvorganiserede.

Eksempel på emner i grupper for plejeforældre

Det gode samvær: Hvad er godt ved samværet set ud fra børnenes hhv. forældrenes perspektiv?

Plejeforældrenes forståelse af samværet, forældre og barn: Hvad er barnets behov? Hvordan er forældre betydningsfulde for barnet? Kan I identificere ændringer/udvikling hos forældre i samværet? Kan man gøre forældrene for gode? Kan plejeforældre overse forældres kompetencer? Hvordan omtales barnets forældre?

“Det svære” som plejeforældre: Hvad betyder forældres gode udvikling for jer? Hvilke følelser kommer i spil - er der følelser man ikke kan tale om? Hvilke ambivalente følelser kan plejeforældre have i forhold til relationen mellem barn og forældre? Hvem kan man tale med om det?

Inddragelse: Som forældremyndighedsindehaver har forældrene krav på at få besked om lægebesøg, sygehusindlæggelse mv. Der er også den følelsesmæssige inddragelse i stadig at have en værdifuld rolle og at kunne forvente at blive inddraget.

Case til refleksion:

Barnet har fået en stor gave af sin forælder. Plejeforælderen fortæller, at den ikke kan være på barnets værelse. Den kan ikke komme med hjem, så den må blive på samværslokationen: Hvad kan det betyde for barnet og oplevelsen af forældre og plejeforældre? Hvordan kan det opleves af forældrene? Hvordan opleves det af plejeforældrene, og hvordan kan det håndteres?

Fællesskabende netværk

I forlængelse af grupper kan børn, forældre og plejeforældre/kontaktperson på anbringelsesstedet inviteres til at deltage i en netværksaktivitet. Formålet er at tilbyde et rum, hvor børn, forældre og plejeforældre/kontaktpersoner mødes omkring fællesskabende aktiviteter med andre, som er i en lignende situation. Aktiviteten er frivillig.

Barnet kan opleve, at forældre og plejeforældre kan være sammen og have det rart. Forældrene kan se, at barnet leger med andre børn, og både forældre og plejeforældre kan møde andre forældre og plejeforældre. Der

kan være fælles aktiviteter, som alle kan deltage i, fx leg indenfor eller aktivitet i naturen. I mindre skala kan det handle om, at barn, forældre og plejeforældre mødes og laver noget sammen. Det er ikke altid muligt inden for rammerne af det støttede eller overvågede samvær.

Vurdering af samværets kvalitet

Vurdering af samværets kvalitet involverer alle de metodiske fokuspunkter. Det er uanset, om vurderingen sker som et led i skrivning af samværsrapporter eller som et led i myndighedernes arbejde med at fastsætte, følge op på, vurdere og evt. justere samværet.

Samværsrapporten beskriver samværets indhold (hvad sker, gøres og siges) med fokus på, om samværet er **meningsfuldt**, giver mulighed for at barn og forældre kan finde deres **roller, deltage og udvikle deres relation**, og om der sker forandringer. Samværsrapporten beskriver også barnets reaktioner i og på samværet, barnets egne ord om samværets indhold og aktiviteter (behov, interesser, ønsker og hverdagsliv). Det beskrives også om og i så fald hvordan **'Min samværsbog'** har været brugt, og om den har været meningsfuld og betydet noget for samværet og barnets fortælling. Samværsrapporten beskriver også barn og forældres eventuelle deltagelse i **grupper og fællesskabende netværk** og betydningen heraf for samværet.

Samværsrapporten forholder sig til **formål og mål** og beskriver, hvordan det har afspejlet sig i samværet mellem barn og forældre, samt hvordan det er gået med de aftaler, der er lavet. Det beskrives, om der har været behov for **forventningsafstemning** og **dialog mellem samvær** mellem de involverede parter, hvad det gik ud på og førte til. Samværsrapporten vurderer, **hvordan der kan arbejdes videre med at skabe et meningsfuldt samvær**.

Børne- og ungerådgiver følger op på samværet som en del af opfølgningen på anbringelsen. Samværskonsulenten inviteres til opfølgningsmøde og fremlægger observationer med afsæt i rapporter.

Antagelsen er, at samværets kvalitet kan styrkes, hvis SIMBA og de metodiske fokuspunkter bliver udgangspunktet for rapportering om og vurdering af samværets kvalitet.

Praksiserfaringen er, at det kan være en udfordring at vurdere, om samværet er meningsfuldt og gavnligt for barnet. Det gælder især, hvis der er konfliktende oplevelser og fortolkninger af samværets betydning for barnet.

Forskning viser, at der ofte er mange forskellige syn på barnet, og at det derfor kan være vanskeligt at vurdere, hvordan det går med barnet, og hvad der er til barnets bedste. De forskellige synspunkter og indsigter i barnets liv kan imidlertid være en ressource, *fordi* barnet ikke kun indgår i én sammenhæng. Det socialfaglige arbejde går også ud på at undersøge og reflektere over, hvilke virkelighedsforståelser, der er på spil omkring barnet.²⁰ Professionelle får indsigt i barnets liv ved at være til stede i konkrete situationer og bruge både deres analytiske faglige og menneskelige kompetencer til at indfange, møde og formidle behov og stemninger.²¹ Samværskonsulenten har en unik viden som den, der er til stede under samværet. Samværskonsulenten kan beskrive, hvordan relationen mellem barn og forældre udfolder og over tid udvikler sig.²² SIMBA er en relationel, kontekstuel og værdibaseret tilgang til at arbejde med samvær som en praksis, og den adskiller sig derfor fra en psykologisk tilgang med fokus på tilknytning.²³

Forskningen bag SIMBA

Forskningen bag SIMBA tager afsæt i, at viden og forandring er noget, der konstrueres socialt og i samspil mellem forskellige aktører med forskellige erfaringer, indsigter og viden. SIMBA er udviklet på baggrund af professionelle praksiserfaringer, forskningsviden og et ønske om at give børn og forældre mulighed for at sætte ord på og bidrage til udvikling af samvær.²⁴

Forskningslitteratur

Der blev i 2021-2022, og som led i udviklingen af projekt SAMVÆR, gennemført et første litteraturstudie af dansk og international forskning. Litteraturstudiet er i projektperioden (2023-2026) løbende blevet udvidet og har understøttet udviklingen af SIMBA.

I dette praksispapir refereres der til udvalgt forskning, som har informeret udviklingen af SIMBA. Forskning viser overordnet et behov for at udvikle samvær, så det imødekommer børns relationelle og følelsesmæssige behov og understøtter et samarbejde mellem forældre, plejeforældre og professionelle, så barnets position ikke bliver utydelig pga. modstridende positioner, roller, interesser og konflikter. SIMBA er et bud på, hvordan det kan gøres i praksis. Forskning fra projekt SAMVÆR og et forskningsreview fra VIVE fra 2023 bekræfter, at arbejdet med de følelsesmæssige relationer er både vigtigt og udfordrende.²⁵

Praksisforskningsaktiviteter

Under udviklingen og før opstarten på projekt SAMVÆR blev der gennemført refleksive dialoger med børne- og ungerådgivere og samværskonsulenter. Formålet var at belyse udfordringer i arbejdet med samvær. De professionelle blev bedt om at forberede sig til dialogerne med afsæt i en selvvalgt 'case' på samværets kompleksitet.

Ved opstarten af projekt SAMVÆR (januar 2023) blev udviklingen af SIMBA igangsat på partnerskabsmøder, på møder med nøglemedarbejdere og medarbejdere, og på seminarer med følgegruppen. I perioden, hvor SIMBA blev udviklet (2023-2024), blev der således afholdt 2 onlinemøder med partnerskabet (januar og april 2023), 3 onlinemøder med nøglemedarbejdere (marts, august og november 2023), 2 seminarer med partnerskab og nøglemedarbejdere (juni og december 2023) og 1 seminar med partnerskab, følgegruppe og nøglemedarbejdere (oktober 2023). På alle møder og seminarer blev der skrevet referat. Mellem disse møder var der hver 14. dag arbejdsgruppemøde mellem forskere på AAU og Fonden VITA. I foråret 2024 blev det første udkast til SIMBA beskrevet i et arbejdsrapport. Det indeholdt også et design for afprøvningen og evalueringen af SIMBA. Udviklingen af SIMBA er formidlet i en forskningsartikel.²⁶

Fokusgruppeinterviews

Der blev i 2023 gennemført 9 fokusgruppeinterview af 60-90 min. varighed for at skabe viden om, hvordan børn, forældre og plejeforældre/kontaktpersoner på anbringelsessted oplever og deltager i samværet. I alt 27 børn, forældre og plejeforældre/kontaktpersoner deltog. Re-

sultaterne blev et væsentligt grundlag for SIMBAs fokus på *Meningsfuldt samvær: deltagelse, roller og relationer*. Resultaterne af fokusgruppeinterviewene er formidlet i en forskningsartikel, en kortere video og beskrives også i evalueringen af SIMBA.²⁷

Desk research

Der blev i vinteren 2023 gennemført et Desk research af, hvordan offentlige og private aktører beskriver støttet og overvåget samvær på deres hjemmesider. 28 hjemmesider blev gennemgået detaljeret med fokus på beskrivelser af samvær, samværets teoretiske/metodiske tilgang og samværets proces. Formålet var at få et indtryk af 'landskabet' og variationer i, hvordan samvær beskrives. Det er ikke et repræsentativt eller fyldestgørende udtryk for, hvordan samvær udføres i praksis.

Samvær beskrives langt overvejende som "støttet" og "overvåget" "samvær". Nogle aktører bruger ord som fx "deltagende samvær", "samvær med vejledning ved behov", "beskyttende samvær". I ét tilfælde bruges ordet "relationsopbyggende samvær". Tilgang og metode er i mange tilfælde beskrevet men sparsomt (22) og nogle beskriver det slet ikke (6). Der er især fokus på løsningsfokuserede tilgange (14) men der beskrives også en vifte af andre perspektiver og begreber fx børnesyn, positive relationer, dialog og narrative perspektiver og mentalisering (11). Specifikke metoder nævnes også fx Marte Meo, Circle of Security, NBO, Signs of Safety, Sociale historier, Memoxmetoden, ICDP-metoden. Mange (20), beskriver, hvordan de forbereder samvær. Der lægges

vægt på tydelig beskrivelse af samværets rammer og formål, forsamtale og opstartsmøde, hvor barn, forældre og involverede også kan se samværsstedet (21) En del (19) beskriver, hvordan de udfører samvær. Der lægges vægt på, at samværet skal være trygt, godt og udvikle relationen mellem barn og forældre. Mange (23) beskriver opfølgning på samvær i form af eftersamtaler og statusudtalelser (18).

Lær mere om SIMBA

På projekt SAMVÆRs hjemmeside www.samvaer.aau.dk kan du finde:

[Film om SIMBA-modellen](#) (cirka 16 min.)

[Film om Relationel deltagelse](#) (cirka 6 min.)

[Folder om Projekt SAMVÆR og SIMBA](#)

Du kan også læse små artikler og indlæg om SIMBA:

Knudsen, S. [Ny metode skal løfte samværet mellem anbragte børn og deres forældre.](#)

Sander, N. [Relationer er meget mere end samvær.](#)

Nissen, M. A., Trolborg, L. M. M, m.fl. Partnerskab: [Anbragte børn får ret til pause fra deres forældre, men hvordan ved vi, om det er deres behov?](#) Altinget 9. januar 2024

Bjerregaard, M. S. [Forsker peger på behov for ny tilgang: Samvær mellem anbragte børn og forældre må ikke reduceres til timer i kalenderen.](#) Socialmonitor. dk, 11.9.2025

Endelig kan du læse og se film om projektet og partnerskabet. Du finder også en oversigt over dansk, nordisk og international forskning om samvær med links til kilderne.

Slutnoter

- 1 Partnerskabet består af Aalborg Universitet, Århus Kommunes Familiecenter, Vejle Kommunes Familieafdeling, Ikast-Brandes Kommune Familierådgivning, Fonden VITA - Center for Socialt Arbejde, Børne- og Unge Center Vejle Fjord/KFUM og Børnecenteret Team Samvær Århus Kommune. VELUX fonden HUMpraksis lægger vægt på, at praktikere og forskere indgår i et tæt, ligeværdigt og vekselvirkende samarbejde om at skabe nye bæredygtige løsninger i praksis, der samtidig giver ny grundlæggende viden.
- 2 Klyvø, L. (2011). Når samværet er svært. Perspektiver på plejebørns samvær i Københavns Kommune. Videnscenter for Familiepleje. TryKKeriet.
- 3 Sen, R. & Broadhurst, K. (2011). Contact between children in out-of-home placements and their family and friends' net-work: a research review. *Child & Family Social Work*, 16(3), pp. 298-309
- 4 Dahl, K. M. & Bisgaard, M. (2016). *Midtvejsevaluering af 'Forældre sammen – hver for sig. Et forsøg med konflikthåndtering i statsforvaltningen*. SFI – Det Nationale Forskningscenter for Velfærd; Alminde, S. (2021). *Børneperspektiver i familieretlige sager: Tilblivelse, positionering og inddragelse*. Ph.d.-afhandling. Roskilde Universitet.
- 5 Bullen, T., Taplin, S., Kertesz, M., Humphreys, C., & McArthur, M. (2015). *Literature review on supervised contact between children in out-of-home care and their parents*. Institute of Child Protection Studies, Australian Catholic University & University of Melbourne; Bullen, T., Taplin, S., McArthur, M., Humphreys, C., & Kertesz, M. (2017). Interventions to improve supervised contact visits between children in out of home care and their parents: a systematic review. *Child & Family Social Work*, 22(2), pp 822–833.
- 6 Marschall, T. A. (2014). An examination of existing and necessary qualifications of practitioners providing supervised visitation/parenting time services. *American International Journal of Social Sciences*. 3(7), pp. 1-13.
- 7 Ravn, M. (2025). 'What are we to each other?': Relational participation as processes of positioning, confirming and manifesting relationships. *Social Sciences*, 14(3), Artikel 177.
- 8 Ravn, M. (2026, under udarbejdelse). Carving out a space for relational participation: doing and sayings from children, parents and professionals in supervised contact. Indsendt og under fagfællebedømmelse.
- 9 Nissen, M. A., & Ravn, M. K. (2025). Going beyond dichotomous political discourses about children's participation and voice: unfolding the complexities of children's needs in and around supervised contact in Denmark. *European Journal of Social Work*, 28(4), 730–742.
- 10 Birch, L. & Nissen, M. A. (2026). *Evaluering. Afprøvningen af SIMBA. En tilgang og metode til støttet og overvåget samvær*. Aalborg Universitet.

- 11 Graham, L. (2018). Navigating relationships when our children are in out-of-home care: A narrative group and community project for parents whose lives are affected by child protection intervention and the removal of their children. *International Journal of Narrative Therapy and Community Work*, 1, pp. 10-12; Chateaufneuf, D., Turcotte, D. & Drapeau, S. (2018). The relationship between foster care families and birth families in a child welfare context: The determining factors. *Child & Family Social Work*, 23(1), pp. 71-79; Collings, S. & Wright, A. C. (2020). Two families joined by a child: the role of direct contact in fostering relationships between birth and carer families in permanent care. *Journal of Family Studies*, 22(2), pp.716-732; Järvinen, M., & Luckow, S. (2020). Sociological Ambivalence: Relationships between Birth Parents and Foster Parents. *Sociology*, 54(4), 825-841.
- 12 Healy, K. (2019). Recognising the caring capabilities of birth families of removed children: towards a critical policy agenda. *Critical Social Policy*, 40 (4), 546-565; Healy, K., Venables, J. and Walsh, Tamara (2023). Supporting birth parents' relationships with children following removal: a scoping review. *Children & Youth Services Review*, 149 106961, 106961.; Healy, K., Venables, J., Povey, J., Baxter, J., Scull, S., Thompson, K. & Boman, M. (2024). The emotional terrain of foster and kinship carers' relationships with parents of children in care: Carers' perspectives. *Children and Youth Services Review*, 161 107672, 107672
- 13 Nissen, M. A. & Engen, M. (2021). Power and care in statutory social work with vulnerable families. *Ethics and Social Welfare*, 15(3), 279-293.
- 14 Forsberg, H. & Pösö, T. (2008). Ambiguous Position of the child in supervised meetings. *Child & Family Social Work*, 13(1), 52-60.
- 15 Kriz, K. & Petersen, M. (eds.) (2023). *Children and young people's participation in child protection. International research and practical implications*. Oxford University Press.
- 16 Bryderup, I. & Trentel, M. Q. (2012). *Tidligere anbragte unge og uddannelse*. Århus: Klim.; Mølholt, A. (2017). *Når man har været anbragt: En sociologisk undersøgelse af fortællinger om fortid, nutid og fremtid hos unge, der har været anbragt uden for hjemmet*. Ph.d.-afhandling. Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet.
- 17 Barckmann, C. B., Szulevicz, T., Ness, O., Nissen, M. A., & Prilleltensky, I. (2026). Mattering in Danish out-of-home care. *International Journal of Adolescence and Youth*, 31(1), 2660779.
- 18 Aamodt, H. A., & Sommerfeldt, M. (2024). Foreldreskap i transformasjon – forventninger til foreldre i vurderinger av sam-vær. *Barn – forskning om barn og barndom i Norden*, 42(1).
- 19 Healy, K., Venables, J., Povey, J., Baxter, J., Scull, S., Thompson, K., Boman, M. (2024). The emotional terrain

of foster and kinship carers relationship with parents of children in care: Carers' perspectives. *Children and Youth Services Review*. Vol. 161; 107672

20 Nissen, M. A.; Engen, M. & Jørgensen, A M. (2023). *Care in social work with children and families. Theory, Everyday Practices and Possibilities for Change*. Routledge.

21 Bjerre, L. S. (2017). *Fortællinger om og konstruktioner af børn i socialt myndighedsarbejde. Ph.d.-afhandling*. Institut for Sociologi og Socialt Arbejde, Aalborg Universitet; Bjerre, L. S. & Nissen, M. A. (2021). Does it feel right?—Emotional and embodied processes as a 'shadowy epistemology' in difficult child protection cases. *The British Journal of Social Work*, 52(2), pp. 600-616; Nissen, M. A., Engen, M., & Jørgensen, A. M. (2024). *Plads til omsorg i socialt arbejde med børn og familier*. (1 ed.) Akademisk Forlag.

22 Nissen, M. A. (2026, under udarbejdelse). Writing what matters for children in care: Rethinking the record as an ethnography of experiences, vulnerabilities and strengths. Indsendt og under fagfællebedømmelse)

23 Et eksempel på dette er Engelién, A. O., Kvellø, Ø., Vestvik, H. (2023): *Samvær mellom barn og biologiske foreldre: etter plassering utenfor hjemmet*. Universitetsforlaget.

24 Beresford, P., & Croft, S. (2001). Service Users' Knowledge and the Social Construction of Social Work. *Journal of Social Work*, 1(3), 295-316

25 Rasmussen, P. S., Jensen, H. L. S., Anderberg, E. M. & Willumsen, A. M. (2023). *Samvær mellem børn i anbringelse og deres forældre. Vidensindsamling under Videnscenter om Børneinddragelse og udsatte børns liv*. Det Nationale Forsknings- og Analysecenter for Velfærd.

26 Nissen, M. A., & Ravn, M. (2025). Going beyond dichotomous political discourses about children's participation and voice: Unfolding the complexities of children's needs in and around supervised contact in Denmark. *European Journal of Social Work*, 28(4), 730-742.

27 Ravn, M. (2025). 'What are we to each other?': Relational participation as processes of positioning, confirming and manifesting relationships. *Social Sciences*, 14(3), Artikel 177.

AAU OPEN

**AALBORG UNIVERSITY
OPEN PUBLISHING**

Dette værk er udgivet under en Creative Commons Open Access-licens CC BY 4.0. Undtaget fra denne licens er værkets forsidebillede (© iStock), som er beskyttet af ophavsret og ikke må genanvendes uden tilladelse fra rettighedshaveren.